

4. ΟΙ ΕΠΙΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΙ ΑΠΑΝΤΟΥΝ ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

4α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΦΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ

Η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος και η συμμετοχή στη ζώνη του (European currency area ή Euro area) προϋποθέτει τη συμμόρφωση των κρατών - μελών με το Σύμφωνο Σταθερότητας. Ιδιαίτερα ο αρνητικός δημοσιονομικός ανταγωνισμός και η περιοριστική νομισματική πολιτική οδηγούν σε οικονομική ύφεση και σε εντυπωσιακή αύξηση της ανεργίας που διαρρηγνύει τον κοινωνικό ιστό της γηραιάς ηπείρου. Η άποψη αυτή προβάλλεται από τα συνδικάτα και από ένα τμήμα της αριστεράς.

Οι υπέρμαχοι του Ευρώ απαντούν:

Η ανωτέρω άποψη αγνοεί τα μαθήματα των τελευταίων είκοσι ετών. Οσοι θέλησαν να λύσουν το πρόβλημα της διαρθρωτικής ανεργίας με διεύρυνση του δημόσιου χρέους, την επιβολή φορολογικών βαρών και με μία πολιτική πληθωριστικής ανάπτυξης πέτυχαν πολύ λιγότερα πράγματα από αυτούς που εφάρμοσαν προγράμματα δημοσιονομικής εξυγίανσης και αντιπληθωριστικής ανάπτυξης. Η μόνη εξαίρεση αποτελούν οι ΗΠΑ οι οποίες χάρις στην επικυριαρχία του δολαρίου αντιμετώπισαν το πρόβλημα του ελλειμματικού τους ισοζυγίου πληρωμών.

Η διεύρυνση του δημόσιου χρέους και οι αυξανόμενες ανάγκες για την εξυπηρέτησή του αποστερούν από τις οικονομίες των κρατών τους απαραίτητους πόρους για αποταμίευση, επενδύσεις, ανάπτυξη και στήριξη του κράτους κοινωνικής πρόνοιας. Τελικά χαμένοι είναι οι εργαζόμενοι που βλέπουν ότι δεν υπάρχει προοπτική ανάπτυξης, δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και διατήρησης των κοινωνικών και ασφαλιστικών τους κατακτήσεων.

Αντίθετα, με την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και με μία ανάπτυξη χωρίς πληθωρισμό διασφαλίζεται και διευρύνεται η απασχόληση και διαφυλάσσεται η αγοραστική δύναμη των μισθωτών από την πληθωριστική διάβρωση.

4β. Η ΑΠΩΛΕΙΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με την ολοκλήρωση της ΟΝΕ οι εθνικές αρχές χάνουν τα όργανα άσκησης εθνικής συναλλαγματικής και νομισματικής πολιτικής. Δεν θα μπορούν πλέον να χρησιμοποιούν την ισοτιμία του εθνικού νομίσματος για να αποκαθιστούν την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων της χώρας τους (υποτίμηση, διολίσθηση). Δεν θα μπορούν να χρησιμοποιούν από μόνες τους τα επιτόκια και τα άλλα μέσα νομισματικής πολιτικής για να εφαρμόζουν μια εθνική οικονομική πολιτική που να εξυπηρετεί εθνικούς στόχους.

Οι υπέρμαχοι της ΟΝΕ απαντούν:

Δεν χάνει κανείς τίποτα που δεν έχει. Δεν είναι οι εθνικές κυβερνήσεις που καθορίζουν σήμερα απόλυτα τη συναλλαγματική και νομισματική πολιτική. Σε ένα καθεστώς πλήρους απελευθέρωσης των κεφαλαίων είναι οι αγορές που αποφασίζουν. Και όποιος αγνοεί τις τάσεις και τις αντιδράσεις της αγοράς βγαίνει πάντα χαμένος. Η εφαρμογή μιας αυτόνομης και εθνικής πολιτικής σήμερα αποτελεί ουτοπία.

Αντίθετα η άσκηση μιας κοινής συναλλαγματικής και νομισματικής πολιτικής από την Ε.Ε. θα είναι πιο αποτελεσματική. Ιδιαίτερα οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συμμετέχοντας στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών συμβάλλουν στη διαμόρφωση και εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής με όχημα ένα από τα ισχυρότερα νομίσματα του κόσμου.

4γ. ΟΙ ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μια νομισματική ένωση μεταξύ χωρών με διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης δεν είναι μακροπρόθεσμα βιώσιμη. Στην άποψη αυτή προβάλλεται το εξής αντεπιχείρημα:

Βέβαια, θα ήταν περισσότερο εύκολη η διαχείριση μιας νομισματικής ένωσης εάν όλα τα συμμετέχοντα κράτη είχαν το ίδιο ή παρόμοιο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης.

Όπως, όμως, βλέπουμε σήμερα στα ομοσπονδιακά κράτη (Γερμανία, ΗΠΑ) οι διαφορές που υπάρχουν σε αυτά είναι οι ίδιες όπως και στην Ευρώπη των 15 κρατών.

Για παράδειγμα το τεράστιο χάσμα μεταξύ του δυτικού και ανατολικού τομέα της Γερμανίας δεν εμπόδισε την εισαγωγή του DEM σαν ενιαίου νομίσματος.

Η διαφορά στο επίπεδο ανάπτυξης μεταξύ Καλιφόρνιας και Αλαμπάμα των ΗΠΑ είναι η ίδια όπως μεταξύ Γερμανίας και Πορτογαλίας στην Ε.Ε. Ομως η διαφορά αυτή δεν έθεσε σε αμφισβήτηση το ενιαίο νόμισμα των ΗΠΑ, δηλαδή το

δολάριο.

4δ. Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Οι πολίτες έχουν συνηθίσει καθημερινά στη χρήση του εθνικού νομίσματος. Σε ορισμένες χώρες έχουν ταυτισθεί, για ιστορικούς και πολιτισμικούς λόγους, με αυτό. Να καταργήσεις το εθνικό νόμισμα αποτελεί μια τραυματική πράξη. Να προσαρμοσθείς σε ένα νέο νόμισμα είναι κάτι το πολύ δύσκολο. Οι εμπειρίες των κρατών το αποδεικνύουν. Για παράδειγμα η αλλαγή των νομισματικών σειρών στη Γαλλία και η αλλαγή του δεκαδικού συστήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο που έγιναν στη δεκαετία του '70 αφομοιώθηκαν από τους πολίτες πολλά έτη μετά την πραγματοποίησή τους.

Σαν αντεπιχείρημα προβάλλεται η πολλαπλή ωφέλεια του ενιαίου νομίσματος που καθιστά το Ευρώ πιο εύκολα αφομοιώσιμο και η μακρά μεταβατική περίοδος (3 χρόνια και 6 μήνες) μεταξύ της εισαγωγής του σαν λογιστικό χρήμα και μέσο πληρωμής και της καθιέρωσής του σαν το μόνο καταπιστευτικό χρήμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επί πλέον με το πρώτο «στρογγυλό τραπέζι για το ενιαίο νόμισμα» που έγινε στις Βρυξέλλες στις 22-24/12/95 εγκαινιάσθηκε μια μακρόχρονη εκστρατεία ενημέρωσης και αποδοχής του Ευρώ με την κινητοποίηση όλων των φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ώστε η κοινή γνώμη να υποδεχθεί το ενιαίο νόμισμα θετικά και η αφομοίωσή του από τους πολίτες να πραγματοποιηθεί σύντομα.

Ήδη για το 1996 ο προϋπολογισμός της Commission για την εκστρατεία αυτή ανερχόταν σε 19 εκατομ. ECU (6 δις δρχ. περίπου) από τα οποία 4 εκατομ. ECU (1,2 δις δρχ.) θα διατεθούν στη Γερμανία. Η τελευταία θα διαθέσει και 10 εκατομ. μάρκα (1,6 δις δρχ.) από εθνικούς πόρους για τον ίδιο σκοπό και αυτό προτίθεται να πράξουν και άλλα κράτη - μέλη. Για παράδειγμα, η Αυστρία διαθέτει 290 εκατ. δρχ. το χρόνο και μέχρι το έτος 2002 για την ενημέρωση των πολιτών της. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαθέτει για τον ίδιο σκοπό άλλα 30 εκατομ. ECU (9,5 δις. δρχ.) μέχρι την 1/1/99 και 38 εκατομ. ECU (12 τρισ. δρχ.) για το 1999.

4ε. ΑΛΛΟ ΟΙ ΗΠΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟ Η Ε.Ε.

Όσοι υποστηρίζουν ότι η Ε.Ε. με το ενιαίο νόμισμα θα έχει τα ίδια πλεονεκτήματα όπως οι ΗΠΑ συγκρίνουν ανόμοιες καταστάσεις. Οι ΗΠΑ έχουν ενιαία ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, ενώ η Ε.Ε. έχει κάνει μέχρι τώρα μόνο δειά βήματα προς την πολιτική ένωση. Η έλλειψη ενιαίου πολιτικού καθοδηγητικού κέντρου οδηγεί σε εθνικές συγκρούσεις όχι μόνο για θέματα εξωτερικής πολιτικής και άμυνας, αλλά και για την ακολουθητέα κοινή οικονομική και κοινωνική πολιτική και ιδιαίτερα για την πολιτική απασχόλησης. Στις ΗΠΑ η αγορά εργασίας είναι πλήρως απελευθερωμένη και υπάρχει μεγάλη κινητικότητα της εργασίας από πολιτείες με υψηλή κυκλική ανεργία σε πολιτείες υψηλής απασχολησιμότητας. Αντίθετα στην Ε.Ε. υπάρχουν σε πολλές χώρες αυστηροί κανονισμοί εργασίας (υψηλοί κατώτατοι μισθοί, όρια απολύσεων, κ.λπ.), ενώ η κινητικότητα των εργαζομένων είναι πολύ χαμηλή λόγω των γλωσσικών και πολιτιστικών διαφορών.

4ζ. ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ

Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του Λιονέλ Ζοσπέν οι επικριτές δεν θεωρούν ότι επιτεύχθηκε πρόοδος στο θέμα της απασχόλησης. Ιδιαίτερα τα συνδικάτα που είχαν προτείνει ήδη από το 1992 τη θέσπιση της ανεργίας σαν κριτήριο σύγκλισης είναι αρκετά επιφυλακτικά. Σύμφωνα με την άποψη αυτή χώρες που το ποσοστό ανεργίας θα υπερέβαινε ένα ορισμένο όριο θα έπρεπε να λάβουν μέτρα διαρθρωτικής πολιτικής για να μειώσουν το ποσοστό αυτό σε καθορισμένα επίπεδα. Η υιοθέτηση της πρότασης αυτής θα οδηγούσε σε μια επανάσταση στην πλευρά της προσφοράς. Αντί να καταστρέφουν θέσεις απασχόλησης με την αύξηση της φορολογίας, τα κράτη θα φρόντιζαν να δημιουργούν ευκαιρίες με την κατάργηση των αντικινήτρων απασχόλησης.